

42. međunarodna konferencija Okruglog stola o arhivima – CITRA 2011.

Oslo, Norveška, 11-19. rujna 2010.

U organizaciji Međunarodnog arhivskog vijeća (MAV) i Nacionalnog arhiva Norveške u Oslu je od 11. do 19. rujna 2010. održana 42. međunarodna konferencija Okruglog stola o arhivima - CITRA. Glavna tema konferencije bila je *Povjerenje i pristup: izazovi za upravljanje spisima i arhivima u doba digitalizacije*, a okupila je gotovo 300 sudionika iz devedesetak zemalja.

Poštujući uobičajenu praksu, tijekom tri predkonferencijska dana bili su održani sastanci radnih skupinâ te ureda sekcijâ MAV-a, dok su prvog dana Konferencije, prije njezinog službenog početka, održane skupštine nekoliko sekcija MAV-a: regionalni ogranak za Europu (EURBICA), regionalni ogranak za zemlje Commonwealth-a (ACARM), regionalni ogranak frankofonskih arhiva (AIAF) te sekcija MAV-a za profesionalna udruženja (SPA).

Konferencija je otvorena pozdravnim govorom domaćina, ravnatelja Nacionalnog arhiva Norveške, Ivara Fonnese te Nolde Römer Kenepa, potpredsjednice CITRA-e. Uvodna su izlaganja održala trojica predavača: Randall Jimerson iz SAD-a (*Arhivska moć i digitalna budućnost; podrška demokraciji i ljudskim pravima*), Jan Egeland iz Norveške (*Međukulturalna komunikacija za prevladavanje novih globalnih izazova*) i Sven Mollekleiv iz Norveške (*Spajanje i dijeljenje vitalne digitalne informacije u vremenima katastrofa. Iskustvo Crvenog križa*).

Drugi dan Konferencije započeo je prvom plenarnom sjednicom čija je tema bila *Priroda zapisa u digitalnom dobu*. Na njoj su održana dva izlaganja. Prvo je održao Ivar Fønnes (*Možemo li vjerovati digitalnim zapisima?*). U njemu je stavio naglasak na značenje arhivista u današnjem društvu, u kojem su oni suočeni s dva izazova: pristup i povjerenje. Na ta je pitanja dao odgovore kroz *case study* Norveške i njezinu izgradnju vjerodostojnog okvira za upravljanje digitalnim zapisima. U drugom izlaganju (*Modernizacija i dokumentacija društva u digitalnom okruženju*) autor Daniel J. Caron iz Kanade se, među ostalim, bavio i pitanjem načela provenijencije u digitalnoj eri.

U nastavku drugog dana održana je prva paralelna sjednica.¹ Na sjednici koja je nosila naziv *Upravljanje vjerodostojnim digitalnim zapisima*, predavanja su održala trojica predavača: Trond Sirevåg iz Norveškog nacionalnog arhiva (*Planiranje vjerodostojnog digitalnog repozitorija na primjeru Norveške*), koji je objasnio novi sustav storage-a Norveškog nacionalnog arhiva te definiciju i upravljanje arhivskim paketima sustava DIAS (*Digital Archival Structure*). YoungHwan Park iz Nacionalnog arhiva Koreje (*LTVS- Dugoročna usluga verifikacije digitalnog potpisa za elektroničke zapise u Koreji*) dao je prikaz sustava upravljanja elektroničkim zapisima u Koreji, zatim objasnio digitalni potpis za elektroničke zapise, primijenjenu dugotrajnu verifikacijsku službu te smjernice za njezin daljnji razvoj. Trond Sirevåg iz Norveškog nacionalnog arhiva (*Vjerodostojno upravljanje arhivskim zapisima kroz životni ciklus*) imao je predavanje o vjerodostojnim digitalnim repozitorijima (o tome kakvi bi trebali

¹ Cjeloviti program sa svim sjednicama dostupan je na stranicama CITRA-e 2010: http://www.citra2010oslo.no/calendar_of_meetings.pdf

biti) te pokušao dati odgovor na ključno pitanje: Kako sačuvati autentičnost i cjelovitost arhivskog zapisa? Također je, kroz životni ciklus dokumenta, pokazao perspektivu povjerenja u arhivski dokument.

Na drugoj plenarnoj sjednici predavanja su održali Luciana Duranti, profesorica Sveučilišta British Columbia u Kanadi i Andreas Kellerhals, ravnatelj Švicarskog federalnog arhiva. Duranti je dala presjek projekta *Interpares3*, dok je Kellerhals izvijestio o 8. europskoj konferenciji o digitalnom arhiviranju, održanoj u Ženevi od 28. do 30. travnja 2010.

U nastavku je održana druga paralelna sjednica. Valja istaknuti sjednicu pod nazivom: *Digitalni arhivi - jednostavni i čvrsti*, na kojoj su predavanja održali: Raivo Ruusalepp iz Estonskog poslovnog arhiva, Jon Garde, tajnik DLM foruma te Anne Mette Dørum iz Norveškog nacionalnog arhiva. R. Ruusalepp opisao je PROTAGE projekt koji bi trebao istražiti i započeti nove pristupe digitalnog očuvanja (u koji su uključene ustanove iz Švedske, Estonije, Njemačke, Velike Britanije, Španjolske i Italije). J. Garde, autor MoReq-a 2010. iznio je evoluciju MoReq-a i objasnio glavne značajke MoReq-a 2010. Na to se predavanje nadovezala A.M. Dørum, koja je objasnila Noark 5 - norvešku normu za upravljanje zapisima, kao moguću adaptaciju MoReq-a.

Drugi dan ovogodišnje CITRA-e završio je skupštinom regionalnog ogranka za Pacifik (PARBICA).

Trećeg dana održana je treća plenarna sjednica pod nazivom *Kako digitalno gradivo pruža izazov tradicionalnom pristupu*, s predavanjima Terry Cooka sa Sveučilišta u Manitobi te Marie Luise Conde Villaverde iz Ureda tužitelja Kraljevine Španjolske. Svakako treba istaknuti predavanje T. Cooka pod naslovom *Ponovno razmatranje načela provenijencije u eri digitalizacije*, u kojem je podsjetio na važnost načela provenijencije kao *kamena temeljca* arhivistike. No, potrebno je uvažiti i sve promjene u današnjem vremenu, koje utječu i na samu provenijenciju, kao što je kontekst stvaranja, s kojim je provenijencija sveobuhvatno povezana. Villaverde je održala predavanje na temu *Makroarhivska znanost u kontekstu meta obavijesti*, u kojem je dala pregled odnosa arhiva sa stvarateljima i korisnicima gradiva od polovice 19. stoljeća do danas.

Usljedila je treća paralelna sjednica, od kojih je jedna nosila naziv *Nova digitalna praksa - arhivski portali*. Na toj su sjednici predavanja održali Angelika Menne Haritz, kao koordinator projekta APENet-a, Ole Myhre Hansen, glavni upravitelj zaklade ASTA, Jill Cousins, izvršni ravnatelj EUROPEANA-e te Peder Andrés iz Nacionalnog arhiva Švedske. Spomenuti predavači dali su prikaz sljedećih projekata (njihovu povijest, trenutno stanje i planirane akcije): APENet (Arhivski portal Europe); ASTA (program za opis i obradu arhivskog gradiva); Arkivportalen.no (norveški arhivski portal); EUROPEANA (platforma za pretraživanje digitalnog gradiva).

U nastavku su paralelno bile održane tri radionice i jedna panel prezentacija, a na kraju plenarna sjednica kojom je predsjedao Ivar Fønnes i zahvalio se svima koji su sudjelovali u radu ovogodišnje CITRA-e. Ravnatelj Nacionalnog arhiva Španjolske Louis Calderon, predstavio je pripremu organizacije 43. CITRA-e, koja će se 2011. održati u Toledu.

Sljedećeg je dana održana Godišnja skupština MAV-a. Na skupštini je bio verificiran zapisnik sa skupštine održane na Malti 2009. te usvojeno godišnje izvješće za razdoblje 2009-2010. Izvješće o radu podnijela je i potpredsjednica CITRA-e, Nolda Römer Kenepa, a John Benners, ravnatelj Arhiva Australije je izvijestio o pripremama za Kongres 2012. koji će se održati u Brisbaneu. Nakon izvješća, usvojeni su statuti novih ogranaka: SARBICA (ogranak za jugoistočnu Aziju) i PARBICA (ogranak za Pacifik). Članovi skupštine su se složili da se osnuje nova sekcija literarnih arhiva (SLA). Na ovoj je skupštini bilo predstavljeno i novo vodstvo MAV-a (izglasano elektroničkim putem) te je za novog predsjednika MAV-a imenovan Martin Berendse iz Nizozemske. Novi je predsjednik u obraćanju skupštini iznio svoju viziju vođenja MAV-a u sljedeće dvije godine. Prioritet je steći veću podršku političara, ustrajati na Međunarodnom danu arhiva (9. lipnja), više predstavljati arhive i jačati poziciju arhiva u društvu. U nastavku je bila usvojena *Opća deklaracija o arhivima*, koju je sastavilo Društvo arhivista Kanade. Premda već usvojena na Malti 2009, sada je postala dio službene politike MAV-a.

OPĆA DEKLARACIJA O ARHIVIMA

Arhivi čuvaju odluke, aktivnosti i uspomene. Oni čine jedinstvenu i nezamjenjivu baštinu koja se prenosi s pokoljenja na pokoljenje. Arhivskim gradivom se upravlja od njegova nastanka, kako bi se očuvala njegova vrijednost i smisao. Ono je pouzdan izvor obavijesti za odgovornu i transparentnu vlast, pa igra važnu ulogu u razvoju društva, pridonoseći očuvanju individualnog i kolektivnog pamćenja. Slobodan pristup arhivskom gradivu obogaćuje naše znanje o ljudskom društvu, promovira demokraciju, štiti prava građana i unapređuje kvalitetu života.

U tom smislu, mi prepoznamo

- **jedinstveni karakter** arhivâ kao vjerodostojnih svjedoka upravnih, kulturnih i intelektualnih aktivnosti te kao odraz razvoja društva;
- **suštinsku važnost** arhivâ u podržavanju uspješnog, odgovornog i transparentnog poslovanja, zaštiti prava građana, oblikovanju individualnog i kolektivnog pamćenja, razumijevanju prošlosti i dokumentiranju sadašnjosti u svrhu uspješnijeg provođenja budućih aktivnosti;
- **raznolikost** arhivâ u dokumentiranju svih područja ljudske djelatnosti;
- **mnoštvo** nosača na kojima arhivsko gradivo nastaje i čuva se, uključujući papir, elektroničke zapise, audiovizualne i druge oblike;
- **ulogu arhivista**, obrazovanih stručnjaka koji se trajno usavršavaju, služe svojim društvima prateći nastanak zapisa, obrađujući ih i čuvajući te čineći ih dostupnima za korištenje;
- **odgovornost svih** - građana, javne uprave, vlasnika i imatelja javnog ili privatnog arhivskoga gradiva, arhivista i ostalih informacijskih stručnjaka u upravljanju arhivskim gradivom.

Stoga se obvezujemo djelovati zajedno kako bi

- svaka zemlja imala prihvaćeno i razrađeno arhivsko zakonodavstvo i odgovarajuću nacionalnu arhivsku politiku;

- upravljanje arhivskim gradivom bilo vrednovano i u potpunosti provedeno od strane svih tijela, javnih ili privatnih, koja stvaraju i koriste arhivsko gradivo u obavljanju svoje djelatnosti;
- bila osigurana potrebna sredstva za odgovarajuće upravljanje arhivima, uključujući zapošljavanje osposobljenih stručnjaka;
- arhivsko gradivo bilo obrađivano i čuvano u uvjetima i na način koji će osigurati njegovu autentičnost, cjelovitost i razumljivost;
- arhivsko gradivo bilo dostupno svima, poštujući pritom odgovarajuće propise i prava pojedinaca, stvaratelja gradiva, vlasnika i korisnika;
- korištenje arhivskoga gradiva pridonijelo promicanju odgovornih građana.

Prihvatila Opća skupština Međunarodnog arhivskog vijeća.

Oslo, Norveška, rujan 2010.

Ladislav Dobrica